

Ik doe het zelf

Gebaseerd op Dąbrowski (1967) en Kieboom (2007) wijzen op de intense gevoelens die hoogbegaafden hebben. Rietzschel (2015); Ronner en Nauta (2010) wijzen op grote behoefte aan autonomie.

Executieve Functies

Flexibiliteit
Emotieregulatie

Vaardigheden 21e eeuw

Zelfregulatie

Enkele deelvaardigheden

1. Zelfvertrouwen opbouwen, blij zijn met jezelf
2. Groeimindset kennen en gebruiken
3. Hulp vragen
4. Fouten durven maken
5. Je aandacht kunnen richten bijv. 20 minuten
6. Kunnen wachten op je beurt
7. Je over een teleurstelling heen kunnen zetten
8. Ik weet wat ik kan doen als het niet lukt (leerkuil)
9. Omgaan met anders zijn
10. Verantwoordelijkheid voor je taakjes en taken

Wij doen het samen

Gebaseerd op Mönks (1995) wijst op het belang van het hebben van peers voor het ontwikkelen van een positief en realistisch zelfbeeld.

Executieve Functies

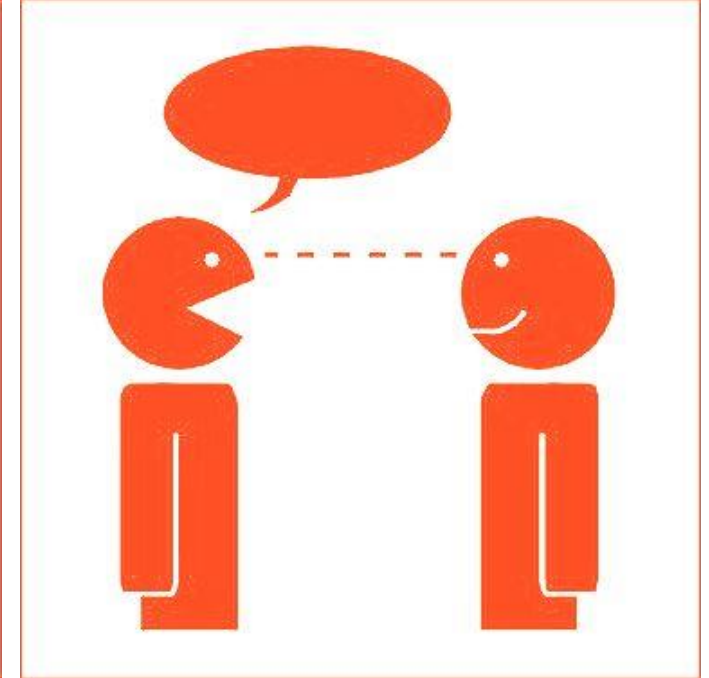
x

Vaardigheden 21e eeuw

Samenwerken
Sociaal-culturele
vaardigheden

Enkele deelvaardigheden

1. Voor jezelf op durven komen
2. Vriendelijk, hulpvaardig zijn
3. Vrienden maken en houden
4. Samen een spel spelen
5. Maatje kiezen
6. "Team" samenstellen
7. Samen ideeën verzamelen
8. Overleggen
9. Taken stellen en verdelen
10. Kennis van teamrollen

Ik luister en laat me horen

Gebaseerd op o.a. Hoogeveen (2020) wijst op de miscommunicatie die gemakkelijk kan ontstaan bij een groot verschil in intelligentie en dus cognitieve ontwikkeling.

Executieve Functies

x

Vaardigheden 21e eeuw

Communiceren

Enkele deelvaardigheden

1. Jezelf laten horen: je mening, je gedachten
2. Jezelf laten horen: je gevoel
3. Nauwkeurig luisteren naar de leerkracht
4. Nauwkeurig luisteren naar je leermaatje
5. Een spreekbeurtje houden
6. Een presentatie maken en verzorgen
7. Een digitale presentatie verzorgen
8. Debatteren
9. Presenteren door toneel, dans of muziek
10. Samen met anderen filosoferen

Ik doe het zelf

Doelenboekje

1. Zelfstandigheid: zelfvertrouwen en verantwoordelijkheid

- 1.1. Zelfvertrouwen & mindset
- 1.2. Zelfstandigheid
- 1.3. Zelf verantwoordelijk zijn

Voorbeeld geconcretiseerd doel:

Elke vrijdag schrijf ik op wat ik deze week deed waarop ik echt trots ben

Activiteitenboekje

1. Zelfvertrouwen / growth mindset / zelfstandigheid

- 1.1. Zelfkennis en jezelf voorstellen
- 1.2. Gezien en gehoord worden in een kindgesprek
- 1.3. Aandachtspunten bij een kindgesprek
- 1.4. Veerkracht/zelfvertrouwen vergroten
- 1.5. Psycho-educatie: anders zijn
- 1.6. Psycho-educatie: mindset en brein
- 1.7. Psycho-edu: helpende / niet helpende gedachten
- 1.8. Psycho-educatie: executieve functies
- 1.9. Psycho-educatie: Fouten durven maken
- 1.10. Hulp durven vragen en ervan leren
- 1.11. Verantwoordelijkheid op je nemen

Wij doen het samen

Doelenboekje

2. Samenwerkingsvermogen

- 2.1. Vriendelijk zijn
- 2.2. Vrienden maken
- 2.3. Maatje kiezen, team samenstellen
- 2.4. Ideeën verzamelen
- 2.5. Overleggen
- 2.6. Taken verdelen
- 2.7. Ieder voor zich werken

Voorbeeld geconcretiseerd doel:

Voor we met projectwerk beginnen spreken we eerst af wie van ons wat gaat doen die keer

Activiteitenboekje

2. Sociaal inzicht en effectief samenwerken

- 2.1. Elkaar leren kennen, vrienden maken
- 2.2. Socio-educatie: vaardigheden en rollen
- 2.3. Coöperatieve werkvormen
- 2.4. Samen spelen
- 2.5. Samenwerkend leren

Ik luister en laat me horen

Doelenboekje

3. Communicatievermogen

- 3.1. Communiceren: algemeen
- 3.2. Communiceren: mondeling
- 3.3. Communiceren: schriftelijk

Voorbeeld geconcretiseerd doel:

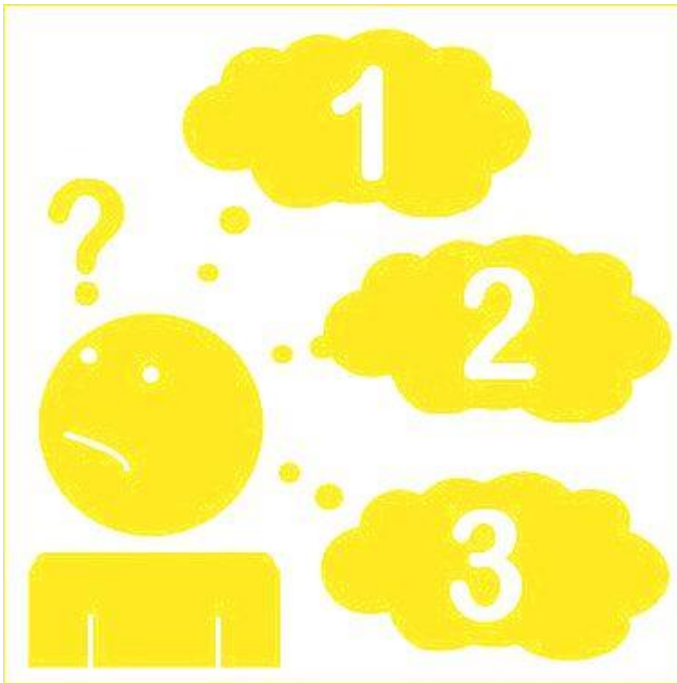
In de pauze vertel ik even tegen de juf hoe ik de emotiemeter heb ingevuld en vooral waarom dat zo was

Activiteitenboekje

3. Effectief communiceren

- 3.1. Presentatievormen algemeen
- 3.2. Mondeling presenteren
- 3.3. Debatteren
- 3.4. Theatersport
- 3.5. Schriftelijk presenteren
- 3.6. Digitaal presenteren

Leren (voor het) leven

Ik doe het stap voor stap

Gebaseerd op de cognitieve psychologie: o.a. geheugenonderzoek van Thorndike (1903). Zie gratis boek: WIJZE LESSEN, Twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek.

Executieve Functies

Respons inhibitie

Vaardigheden 21e eeuw

Problemen oplossen

ICT basisvaardigheden

Computational thinking

Enkele deelvaardigheden

1. Memoriseren
2. Aanpak bij meerkeuzevragen
3. Grafische aanpak: mindmap, conceptmap, enz..
4. Samenvatten
5. Aanpak bij wiskundeopdrachten
6. Aanpak bij vreemde talen
7. Werken met laptop, tablet of Chromebook
8. Kritische aanpak: o.a. spelling
9. Leren programmeren
10. Leren snellezen

Ik gebruik de tijd goed

Gebaseerd op neuropsychologie, breinonderzoek (Jolles, 2017, e.a.)

Executieve Functies

Taak initiatie

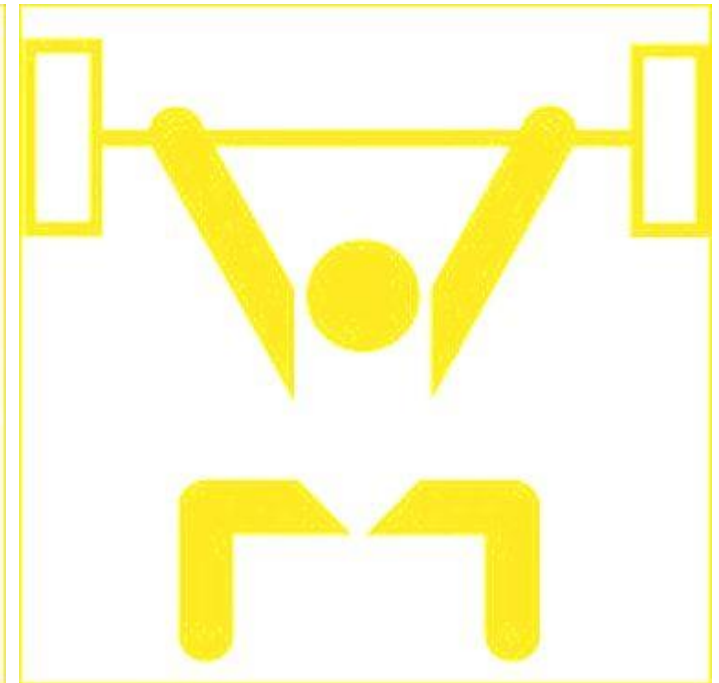
Planning en prioriteit

Time management

Vaardigheden 21e eeuw

Enkele deelvaardigheden

1. De juiste spullen klaarleggen en opruimen
2. Klok lezen
3. Kalender gebruiken
4. Een taak in stappen verdelen
5. Een taak over de tijd verdelen
6. Bovenstaande voor een langdurige opdracht
7. Agenda gebruiken
8. Een eenvoudig stroomdiagram opstellen
9. De onderzoek cyclus volgen
10. De ontwerp cyclus volgen

Ik oefen en hou vol

Gebaseerd op de positieve psychologie, Furman, 2006, Kids Skills, Dweck, 2006, mindset

Executieve Functies

Volgehouden aandacht

Werkgeheugen

Vaardigheden 21e eeuw

Enkele deelvaardigheden

1. Juf of meester ander werk vragen als het gekregen werk te gemakkelijk is
2. Een ander aanpak kiezen als het niet lukt
3. Doorvragen als je het nog niet snapt
4. Lezen oefenen snel en goed
5. Rekentafels oefenen op snelheid
6. Woordjes oefenen op nauwkeurigheid
7. Topografie oefenen op nauwkeurigheid
8. Fouten verbeteren
9. Kladpapier gebruiken

Ik doe het stap voor stap

Doelenboekje

4. Oplossingsvermogen & ICT, bewuste aanpak

- 4.1. Algemeen: kritisch werken
- 4.2. Aanpak leren: snellezen
- 4.3. Aanpak bij memoriseren
- 4.4. Aanpak leren: samenvatten en verbanden
- 4.5. Aanpak van meerkeuzevragen
- 4.6. Aanpak moeilijke wiskundeopdrachten
- 4.7. Aanpakken met ICT

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Voor we met projecttijd beginnen kijken we eerst welke stappen we die keer moeten zetten en schrijven die even op

Doelenboekje producten 1-3

- P1. Beeldknap: Digitale presentatie o.a. PowerPoint
  - P1.1. *Digitale presentatie: de vormgeving*
  - P1.2. *Digitale presentatie: de boodschap*
  - P1.3. *Digitale presentatie: de opbouw*
  - P1.4. *Digitale presentatie: eigenheid, originaliteit*
- P2. Woordknap: Mondelinge toelichting
- P3. Natuurknap: Tentoonstelling

Activiteitenboekje

4. Oplossingsaanpakken kennen

- 4.1. Leren leren algemeen
- 4.2. Kritisch werken o.a. spelling.
- 4.3. Memoriseren
- 4.4. Snellezen
- 4.5. Engels begrijpend lezen
- 4.6. Andere vreemde talen
- 4.7. Samenvatten en tijdbalk
- 4.8. Mindmap
- 4.9. Conceptmap
- 4.10. Andere grafische organisatie modellen (GOMs)
- 4.11. Aanpak bij meerkeuzevragen
- 4.12. Aanpak moeilijke reken/wiskunde opdrachten
- 4.13. Combinaties: moeilijke wiskunde / vreemde taal
- 4.14. Leren programmeren-computational thinking

Ik gebruik de tijd goed

Doelenboekje

5. Organisationsvermogen

- 5.1. Organisationsvermogen: opruimen
- 5.2. Organisationsvermogen: een taak in stappen
- 5.3. Organisationsvermogen: een taak op tijd af

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Als projecttijd begint noteer ik wat ik die keer af wil hebben en ik zorg ook dat dat af is

Doelenboekje producten 4-6

- P4.1. Denk-knap: Acadin (Webquest)
- P4.2. Denk-knap: presentatie "Bloomopdracht"
- P4.3. Denk-knap: Presentatie onderzoek
- P5. Doe-knap: Demonstratie ontwerp
- P6.1 Samen-knap: Actiegroep en debat
- P6.2 Samen-knap: Een toneelstukje

Activiteitenboekje

5. Organisationsvermogen: plannings

- 5.1. Je spullen op orde houden
- 5.2. Planning volgen: voorgestructureerde opdrachten
- 5.3. Zelf planning opzetten voor een korte opdracht
- 5.4. Zelf planning opzetten voor langdurige opdracht
- 5.5. Planning opzetten met een stroomdiagram

Ik oefen en hou vol

Doelenboekje

6. Doorzettingsvermogen en oefenbereidheid

- 6.1. Doorzetten: uitdaging aangaan en volhouden
- 6.2. Doorzetten: oefenbereidheid

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Als een taak niet meteen lukt zet ik er een sterretje bij en probeer ik later nog een andere aanpak

Doelenboekje producten 7-9

- P7. Zelf-knap: Verhaal
- P8. Muziek-knap: Liedtekst
- P9.1. Filosoferknap Mindmap (Tony Buzan)
- P9.2. Filosoferknap Conceptmap (J. Novak)

Activiteitenboekje

6. Moeilijk is goed, oefenen moet: begin en hou vol

- 6.1. Moeite doen: uitdaging en flow
- 6.2. Opdrachten waarvoor je moeite moet doen

Leren leren

Ik onderzoek het

Gebaseerd op onderzoekend leren zoals gepropageerd door de wetenschapsknooppunten, bijv. WKRU met <https://www.wetenschapdeklasin.nl/>

Executieve Functies	Vaardigheden 21^e eeuw
Organisatie van informatie	Kritisch denken
	Informatievaardigheden
	Mediawijsheid

Enkele deelvaardigheden

1. Van een gesloten vraag een open vraag maken
2. Bij hoofdvragen deelvragen bedenken
3. Bloom vragen bedenken
4. Onderzoekbare vragen bedenken
5. Voor je begint een hypothese opstellen
6. Meerdere proeven / bronnen vergelijken
7. Conclusie w.b.t. hoofdvraag presenteren
8. Een inhoudsopgave maken (verbanden zien)
9. Verschillen en overeenkomsten laten zien
10. Oorzaak en gevolg onderscheiden

Ik bedenk er iets op

Gebaseerd op ontwerpnd leren zoals gepropageerd door de wetenschapsknooppunten, bijv. WKTUD met <https://www.ontwerpenindeklas.nl/>

Executieve Functies	Vaardigheden 21^e eeuw
	Creatief denken

Enkele deelvaardigheden

1. Een mindmap maken: brainstorm ideeën
2. (Creatieve) denksleutels gebruiken voor ideeën
3. Mogelijkheden materialen onderzoeken: ideeën
4. Naast divergeren steeds convergeren toepassen
5. Cyclus: placemat Cindy Raaijmakers gebruiken
6. Cyclus: "planborden" Talent3XL gebruiken
7. Betekenisvolle uitdagingen aangaan
8. Naast technisch ook beeldend, muzikaal, toneelmatig en dansant ontwerpen
9. Kijken of het ontwerp ook voldoet

Ik weet wat ik geleerd heb

Gebaseerd op onderzoek van Hattie, 2007 en Korthagen 2002.

Executieve Functies	Vaardigheden 21^e eeuw
Doelgericht gedrag	
Metacognitie	

Enkele deelvaardigheden

1. 9 LOOD talenten gebruiken of ander kader
2. Eigen talenten en uitdagingen kennen
3. (Nieuwe) interesses ontdekken
4. Weten wat een growth mindset voor je doet
5. Kwaliteiten/valkuilen/allergieën/uitdagingen
6. Werken aan groei, dit vastleggen en trots zijn
7. Echte tips en tops geven
8. Tips en tops bewaren (portfolio) en gebruiken
9. Geslaagde producten bewaren
10. Bovenstaande twee digitaal bewaren

Ik onderzoek het

Doelenboekje

7. Analytisch en kritisch denkvermogen: onderzoek

- 7.1. Onderzoeken: vragen bedenken
- 7.2. Onderzoeken: analytisch
- 7.3. Onderzoeken: kritisch

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Bij projecttijd denk ik een echte hogere orde denkvraag waar ik het antwoord op zoek

Activiteitenboekje

7. Zelf op onderzoek en wat daaraan vooraf gaat

- 7.1. Interesses in kaart brengen
- 7.2. Nieuwsgierigheid prikkelen, verwondering opr.
- 7.3. Voorkennis ophalen
- 7.4. Hogere orde denkvragen bedenken (HOD)
- 7.5. Onderzoekbare vragen stellen
- 7.6. Informatie zoeken en mediawijsheid
- 7.7. De onderzoekscyclus en deze uitvoeren
- 7.8. *Filosoferen*
- 7.9. *Sociaal onderzoek*
- 7.10. *Natuurkundig en technisch onderzoek*
- 7.11. *Chemisch onderzoek*
- 7.12. *Archeologisch onderzoek*
- 7.13. *Biologisch onderzoek in de natuur*
- 7.14. *Ruimteonderzoek*
- 7.15. *Onderzoek uitvoeren brugopdrachten*

Ik bedenken er iets op

Doelenboekje

8. Creatief en kritisch denkvermogen: ontwerpen

- 8.1. Ontwerpen: algemeen
- 8.2.. Ontwerpen: analytisch /inventariseren
- 8.3.. Ontwerpen: creatief / divergerend
- 8.4.. Ontwerpen: kritisch / convergerend

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Ik zorg voor een verrassing in mijn verhaal, spreekbeurt, tekening, of ander maakwerk

Activiteitenboekje

8. Zelf ontwerpen en wat daaraan vooraf gaat

- 8.1. Verwondering, verkenning, vragen, verzamel, z. 7
- 8.2. Creatief denken
- 8.3. Verhalend ontwerpen OJK
- 8.4. De ontwerpcyclus
- 8.5. De cyclus van creatief verbeelden
- 8.6. Uitdagingen / challenges algemeen
- 8.7. Betekenisvol ontwerpen / social design

Ik weet wat ik geleerd heb

Doelenboekje

9. Reflectievermogen: Zelfkennis, tips en tops geven

- 9.1. Reflecteren en feedback algemeen
- 9.2. Reflecteren en feedback mindset
- 9.3. Reflecteren: voorkeuren en interesses
- 9.4. Reflecteren: talenten en uitdagingen
- 9.5. Reflecteren en feedback: portfolio

Voorbeeld geconcretiseerd doel

Ik spreek met mezelf af wat ik volgende week met de tip die ik kreeg ga doen

Activiteitenboekje

9. Zelfkennis, feedback ontvangen en geven

- 9.1. Algemeen
- 9.2. Kwaliteiten en valkuilen
- 9.3. Reflecteren en feedback op een presentatie
- 9.4. Reflecteren en feedback/ kind-doel kaders
- 9.5. Feedback vastleggen en portfolio
- 9.6. Vijf voorbeelden digitale registratie LOOD
- 9.7. Negen voorbeelden digitale portfolio's

Leren (diep) denken